

เรื่อง ชี้เหล็ก

รายละเอียด

ชี้เหล็ก (Siamese Cassia, Thai Copper Pod, Capood Tree) เป็นพืชสมุนไพรจำพวกต้น ที่มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นต่างๆ เช่น ปัตตานีเรียกยะหา, ชี้เหล็กบ้าน, ชี้เหล็กใหญ่, ชี้เหล็กหลวง เป็นต้น ชี้เหล็กนั้นเป็นพืชสมุนไพรที่สามารถหาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาดทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของชี้เหล็ก

สำหรับต้นชี้เหล็กนั้นเป็นไม้ยืนต้นที่มีลำต้นสูงประมาณ 10 - 15 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลและแตกเป็นร่องตื้นๆ และมีการแตกกิ่งก้านเป็นพุ่มแคบๆ ส่วนใบออกเรียงสลับเป็นใบประกอบแบบขนนก แผ่นเรียบ โคนมนปลายใบจะเว้าตื้นๆ จะออกดอกเป็นช่อโดยแยกแตกแขนงที่ปลายกิ่ง มีดอกสีเหลือง มักหลุดร่วงได้ง่าย และผลมีลักษณะเป็นฝักแบนๆ ยาวๆ สีน้ำตาลหนา ข้างในมีเมล็ดมากมาย

ประโยชน์และสรรพคุณของชี้เหล็ก

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ใบ – ช่วยในการถ่ายพรวนดิน ถ่ายพืชไร่ ถ่ายกระษัย ช่วยแก้อาการเห็บขา แก้นิ้ว ขับปัสสาวะ พิษเสมหะ แก้ระดูขาว ตลอดจนช่วยบำรุงเลือด แก้ววม ดับพิษโลหิต อาการนอนไม่หลับ หรือใช้ดอกสุราตีมาก่อนนอน ให้รสขม

ดอก – ช่วยแก้อาการนอนไม่หลับ หรือโรคประสาท แก้หืด แก้รังแค เป็นยาระบาย ให้รสขม

ฝัก – ช่วยแก้ไข ขับเสมหะ หรือแก้พิษไข้เพื่อปิดตะ ให้รสขม

เปลือกฝัก – ช่วยในการแก้กระษัย หรือแก้เส้นเอ็นตึง ให้รสขมฝื่อน

เปลือกต้น – ช่วยแก้ริดสีดวงทวาร แก้กระษัย ให้รสขม

กระพี้ – ช่วยถอนพิษไข้ แก้กระษัยเส้นเอ็น ให้รสขมฝื่อน

แก่น – ช่วยรักษาหนองใน กามโรค แก้ไตซาทตุพิการ ทำให้ตัวเย็น แก้แสบตา ช่วยถ่ายพิษ ถ่ายเส้น ถ่ายม้าม แก้กระษัย ช่วยขับโลหิต แก้อาการเห็บขา ให้รสขมฝื่อน

ราก – ช่วยรักษาแผลจากกามโรค แก้ไข้กลับไข้ซ้ำ ให้รสขม

ทั้งห้า – ช่วยดับพิษไข้ ถ่ายพิษกระษัย ถ่ายเส้น ถ่ายพิษจากเสมหะ และถ่ายพิษทั้งปวง ให้รสขม

นอกจากจะนำขี้เหล็กมาใช้ประกอบอาหารรับประทานแล้ว ยังสามารถนำไปขจัดรังแคบริเวณเส้นผมและหนังศีรษะได้อีกด้วย และยังทำให้เส้นผมชุ่มชื้นเงางามดูสุขภาพดี แต่ทั้งนี้การรับประทานต้องระมัดระวังเพราะอาจทำให้เกิดการเสื่อมและตายของเซลล์ตับได้

คำสำคัญ : ขี้เหล็ก

ที่มา : กมลทิพย์ ประเทศ และคนอื่นๆ. (2543). การสำรวจพรรณไม้ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2018-02-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=73&code_db=610010&code_type=01